

پاسخنامه مدارس شهرستان

پایه :	۴	موضوع :	فقه ۲
تاریخ :	۹۲/۰۳/۱۱	ساعت :	۱۰:۳۰

نام کتاب: شرح لمعه، از الفصل السادس فی کفارات الامراء تا اول کتاب المتاجر.

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

سؤالات تستی:

۱. کدام یک از موارد زیر، هم با یک شاهد مرد و دو زن و هم با یک شاهد مرد و قسم ثابت می‌شود؟
 ج ۱۲۳-۱۲۴/۲
 ا. خُلع ب. حد سرقت ج. قتل خطائی د. شرب خمر
۲. در بحث کفارات، کدام کفاره، جامع هر دو صفت تخییر و ترتیب است؟
 د ۴۴/۲
 ا. کفاره زهار ب. کفاره خوردن روزه در ماه رمضان ج. کفاره خلف نذر و عهد د. کفاره یمین
۳. کدام گزینه صحیح نیست؟
 ب ۱۴۳/۱۴۵/۲
 ا. وقف المشاع جائز و قبضه قبض المبیع ب. لو وقف ما لا یملکه لا یصح الوقف و لو اجاز المالك
 ج. یصح الوقف علی المعدوم تبعاً للموجود د. لیس للواقف عزل الذی شرط له النظر فی الوقف
۴. در کدام صورت امر به معروف و نهی از منکر واجب نیست؟
 د ۳۵/۲
 ا. اصرار الفاعل او التارک ب. تجویز التأثير
 ج. علم الأمر و الناهی بالمعروف و المنکر د. عدم الامن من الضرر علی مال بعض المؤمنین

سؤالات تشریحی:

* العمرة مستحبة مع قضاء الفريضة في كل شهر و في التقييد بقضاء الفريضة اشارة الى عدم جوازها ندباً مع تعلقها بذمته وجوباً لأن الاستطاعة للمفردة ندباً يقتضى الاستطاعة وجوباً غالباً.
 ۵۸۴-۵۸۵/۱

۱. ا. تقييد استحباب عمره به قضاء فريضة چه معنایی را می‌فهماند؟ ب. کلمه «غالباً» اشاره به چه مطلبی دارد؟

ا. یعنی اگر عمره مفردة واجب به گردن شخصی بود، نمی‌تواند عمره مستحبی به جا آورد ب. غالباً کسی که بتواند عمره مستحبی انجام دهد متمکن از انجام عمره واجب هم خواهد بود اما گاهی می‌شود که عمره مستحبی ممکن است اما عمره واجب بر شخص لازم نشده است (مثل این که کسی با تکلف و مشقت عمره مستحبی انجام می‌دهد اما چون خرجی قطع مسافت ندارد عمره بر او واجب نشده است).

* فی کسر کل بیضة من القطا و القبیج من صغار الغنم ان تحرك الفرخ فی البيضة و ألا يتحرك الفرخ ارسل فی الغنم بالعدد كما تقدم فی النعام.

۲. کفاره شکستن تخم پرندگان مزبور چیست؟ توضیح دهید. ۵۵۸-۵۵۹/۱

اگر تخم به حدی رسیده بود که جوجه در درون آن زنده بوده و تکان می‌خورد برای هر تخم یک گوسفند کوچک را کفاره می‌دهد ولی اگر جوجه‌ها در درون تخم تکان نمی‌خورند به تعداد تخم‌های شکسته گوسفندان نر را بر گوسفند ماده می‌کشد و اجازه جفت‌گیری به آن‌ها می‌دهد و هر چه گوسفند زاییدند را به کعبه می‌فرستد.

* لو جادل المحرم بأن حلف بأحدى الصیغتين او مطلقاً ثلاثاً صادقاً فعلیه شاة و لو زاد الصادق عن ثلاث و لم يتخلل التكفير فواحدة عن الجميع.
 ۵۷۵/۱

۳. ا. منظور از «احدی الصیغتين» و «مطلقاً» چیست؟ ب. عبارت «لو زاد الصادق» تا آخر را توضیح دهید.

ا. احدی الصیغتين یعنی صیغه لا و الله و بلی و الله. مطلقاً یعنی حتی اگر قسم به غیر از این دو صیغه باشد ب. یعنی اگر شخصی که قسم راست می‌خورد بیش از سه قسم یاد کند و بین آن‌ها هیچ کفاره‌ای ندهد باید یک گوسفند برای تمام قسم‌ها کفاره دهد.

* و يحرم المقام في بلد الشرك لمن لا يتمكن من اظهار شعار الاسلام و ألحق ببلاد الشرك بلاد الخلاف التي لا يتمكن فيها المؤمن من اقامة شعار الايمان مع امكان انتقاله الى بلد يتمكن فيه منها. ۱۱/۲

۴. عبارت را توضیح دهید.

ماندن در بلاد کفر برای کسی که متمکن از اظهار شعائر اسلام نیست (مثل اذان و نماز) جایز نمی‌باشد و ملحق شده به بلاد شرک در حرمت ماندن، بلاد اهل خلاف و عامه برای شیعه‌ای که نمی‌تواند شعائر تشیع خود را انجام دهد در صورتی که منتقل شدن او به جایی که متمکن باشد در آنجا شعائر مذهب را انجام دهد ممکن باشد.

* المنقول من الغنائم بعد الجعائل التي يجعلها الامام للمصالح كالدليل على طريق، و بعد ما يصطفيه الامام لنفسه يقسم بين المقاتلة و من حضر القتال. ۲۶-۲۷/۲

۵. چه چیزهایی از غنائم قبل از تقسیم، جدا می‌شود؟

یکی آن قراردادهایی که امام (علیه السلام) آن‌ها را منعقد می‌کند بخاطر وجود مصالحی (مثل این که با یک راهنما برای راهنمایی نمودن بر طریق قرار داد ببندند) و دیگری آن چه که امام (علیه السلام) برای خود اختیار و انتخاب می‌کند که اموال پر قیمتی است (که اگر آن‌ها را بشکنند و در میان لشکر تقسیم نمایند از قیمت می‌افتد و اگر یکی از لشکریان را به آن ترجیح دهند موجب نفاق و نزاع بین لشکریان می‌شود) و بین لشکر تقسیم نمی‌شود.

۶. منظور از جمله «و ضابط النذر أن يكون طاعة او مباحاً راجحاً» و جمله «لا بد من كون الجزاء طاعة ان كان نذر مجازاة» را توضیح دهید. ۶۱-۶۳/۲

جمله اول: ضابطه آن چیزی که با صیغه نذر آن را بر خود واجب می‌کنیم و متعلق نذر واقع می‌شود، آن است که یا یکی از عبادات باشد (مستحب یا واجب) یا اگر کار مباحی است، مباح راجحی باشد چه راجح نسبت به امور دینی یا در امور دنیوی. جمله دوم: در نذر مجازات (= مشروط نه نذر تبرعی) لازم است که جزاء نذر، یکی از عبادات باشد.

* إن ادعى المدعى عليه الاعسار و ثبت صدقه فيه ترك و الا يتفق ذلك ۸۴-۸۵/۲

۷. ا. منظور از «اعسار» چیست و چگونه می‌توان اثبات صدق مدعی علیه را در ادعای اعسار نمود؟ ب. حکم «إلا يتفق ذلك» چیست؟

ا. اعسار یعنی عجز از اداء حق - راه‌های اثبات: به وسیله بینه‌ای که مطلع بر زندگی داخلی او باشد یا به تصدیق خصم او ب. حَسَنٌ وَ بُحْثٌ عَنِ بَاطِنِ أَمْرِهِ حَتَّى يَعْلَمَ حَالَهُ فَإِنْ عَلِمَ لَهُ مَالٌ بِالْوَفَاءِ وَ انْ عَلِمَ عَدَمَ الْمَالِ أَطْلِقَ.

* القسمة تميز احد النصيبين فصاعداً عن الآخر و ليست يبعاً عندنا لأنها لا تفتقر إلى صيغة و يدخلها الاجبار و يلزمها و يتقدر احد النصيبين بقدر الآخر.

۸. مراد از «قسمت» را توضیح داده و بیان کنید چرا بیع نیست؟ ۱۰۵/۲

در صورتی که مالی مشترک بین دو یا چند نفر باشد و یکی از آن‌ها بخواهد سهمش را از بقیه جدا کند، قسمت نام دارد. به نظر ما شیعیان قسمت بیع نیست زیرا نیاز به صیغه ندارد، و در قسمت اجبار راه دارد (و حاکم می‌تواند بنا بر در خواست احد الشریکین، شریک دیگر را مجبور کند) در حالی که در بیع اجباری نیست و بعد از اجبار قسمت لازم می‌شود و در قسمت هر بخش با بخش دیگر مساوی است. (دو علت کافی است)

۹. شرایط شاهد را بنویسید و توضیح دهید منظور از جمله «المعتبر في الشروط، وقت الاداء لا وقت التحمل» چیست؟ ۱۱۱-۱۱۵/۲

بلوغ، عقل، اسلام، ایمان، عدالت، طهارة المولد و عدم التهمة. یعنی شرایط شاهد لازم است هنگامی وجود داشته باشد که شاهد می‌خواهد نزد قاضی، اداء شهادت نماید، اما در هنگامی که شاهد قضیه مورد نظر بوده است لازم نیست شرایط را دارا باشد (مثلاً اگر کسی در هنگام تحمل شهادت، بالغ نبود ولی در هنگام اداء شهادت بالغ بود، صحیح است).